

فرانسه پس از انتخابات

با وجود پیروزی احزاب حاکم در انتخابات فرانسه، این کشور در آستانه تحولات بزرگی قرار گرفته است.

قرار دهیم و سپس به تجزیه و تحلیل نتایج این انتخابات در سیاست امروز و فردای فرانسه بپردازیم.

نکاتی درباره انتخابات اخیر فرانسه

نخست باید این واقعیت را بپذیریم که درباره شکست جناح چپ و پیروزی راست در انتخابات فرانسه بیش از اندازه مبالغه شده و در حقیقت نه پیروزی جناح راست در این انتخابات، آنطور که وانمود شده درخشان و فوق العاده بوده و نه جناح چپ شکست فاحش و غیر قابل جبرانی را متحمل گردیده است.

درست است که جناح راست با به دست آوردن ۲۹۱ کرسی از ۴۹۱ کرسی پارلمان فرانسه اکثریت مطلق و مطمئنی در مجلس ملی فرانسه به دست آورده است، ولی این واقعیت را هم باید در نظر گرفت که تفاوت آراء جناح راست و چپ در دورنمایی انتخابات کمتر از یک درصد بوده و قریب چهارده میلیون رای دهنده فرانسوی به احزاب چپ رای داده اند. تناوت رای دهندگان جناح راست و چپ در دور اول انتخابات معکوس بوده، یعنی جناح چپ در مجموع دو

در آخرین روزهای سالی که گذشت دنیای غرب از کابوس وحشتناکی نجات یافت: خطر پیروزی جناح چپ در انتخابات فرانسه که از آغاز سال ۱۹۷۸ بر سیاست اروپا و تمامی دنیای غرب سنگینی میکرد، با اعلام نتایج دور دوم انتخابات فرانسه در روزیستم مارس (۲۹ اسفند) از میان رفت و پیروزی قاطع جناح راست و میانه در این انتخابات نگرانی هائی را که از پیامدهای پیروزی ائتلاف چپ در این انتخابات بوجود آمده بود بر طرف ساخت.

درباره نتایج این انتخابات و تاثیر آن بر سیاست اروپا و جهان در موقع خود تفسیرها و مطالب زیادی انتشار یافت، اما یک بررسی دقیق و همه جانبه درباره این رویداد مهم در هیچیک از روزنامهها و مجلات ایران منتشر نشده و تحولاتی که پس از این انتخابات در سیاست فرانسه روی داده کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به همین جهت در این مقاله سعی میکنیم با رعایت کمال اختصار نخست جریان انتخابات و علل شکست جناح چپ را مورد بررسی

بیشترین کرسی‌ها را در اختیار داشت و آنچه مانع به قدرت رسیدن آنها میشد ائتلاف احزاب دست راستی و میانه‌رو با سوسیالیست‌ها و تشکیل حکومت‌های متزلزل و ناهمجانسی بود که بحران‌های سیاسی بعد از جنگ فرانسه بیشتر از ضعف این حکومت‌ها ناشی میشد. سیستم انتخابات دو مرحله‌ای که دوگله برای سد کردن راه کمونیست‌ها ابداع کرد بر این اساس است که در نخستین مرحله رای گیری فقط کاندیداهائی که بتوانند اکثریت مطلق (یعنی بیش از پنجاه درصد مجموع آراء) را به دست آورند انتخاب میشوند و در مرحله دوم نیز که اکثریت نسبی ملاک عمل است فقط کاندیدا هائی که حداقل ۱۲٫۵ درصد آراء را در مرحله اول به دست آورده‌اند در برابر هم قرار میگیرند. باین ترتیب در مرحله اول فقط عده معدودی موفق میشوند و در مرحله دوم با محدودیت انتخاب بین دو یا سه کاندیدا، که معمولاً یکی از آنها کمونیست یا سوسیالیست است، رای دهندگان دست راست که در مرحله اول به کاندیداهای مختلف رای داده‌اند، برای جلوگیری از پیروزی چپی‌ها به قویترین کاندیدای دست راستی رای میدهند.

درصد بیش از احزاب راست رای به دست آورده بود، که این برتری را بدلالی که خواهد آمد در مرحله دوم از دست داد.

مهمترین عامل شکست جناح چپ در انتخابات اخیر فرانسه - مانند انتخابات پارلمانی و ریاست جمهوری گذشته سیستم انتخابات دو مرحله‌ای این کشور است که از بیست سال قبل در این کشور برقرار شده است. سیستم انتخابات دو مرحله‌ای در فرانسه از ابداعات دوگله است و رهبر فقید فرانسه با این راه حل نه فقط در دوران زمامداری خود مانع پیروزی جناح چپ در انتخابات پارلمانی فرانسه شد، بلکه جانشینان خود را نیز از خطر حتمی نجات داد.

تا قبل از آغاز زمامداری دوم دوگله در سال ۱۹۵۸ انتخابات فرانسه، مانند انتخابات در بسیاری از کشورهای جهان و کمره‌ای و بر اساس اکثریت نسبی بود، به همین جهت حزب کمونیست فرانسه که متشکلترین حزب سیاسی این کشور بشمار میرفت، در مقابل احزاب متعدد و پراکنده دست راستی موفقیت چشمگیری بدست می‌آورد و حزب کمونیست در تمام پارلمان‌های جمهوری چهارم فرانسه (۱)

۱- جمهوری چهارم فرانسه به دوره سالهای ۱۹۴۵ تا ۱۹۵۸ اطلاق میشود که طی آن رئیس جمهوری فرانسه اختیارات محدودی داشت و قدرت در دست پارلمان و نخست وزیر منتخب پارلمان بود. دوگله با تغییر قانون اساسی فرانسه و افزایش اختیارات رئیس جمهوری به این دوره خاتمه داد و عصری که با ریاست جمهوری او آغاز شد جمهوری پنجم فرانسه نامیده میشود.

در انتخابات خودداری کردند و در نتیجه تفاوت آراء جناح چپ به جناح راست از دو درصد افزایش در مرحله اول به يك درصد کاهش در مرحله دوم تغییر یافت.

با وجود این حزب کمونیست در پارلمان جدید فرانسه دوازده کرسی بیش از پارلمان گذشته بدست آورده و تعداد نمایندگان خود را از ۷۴ نفر به ۸۶ نفر افزایش داده است. حزب سوسیالیست هم تعداد نمایندگان خود را از ۹۵ نفر در پارلمان گذشته به ۱۰۴ نفر در پارلمان جدید رسانده و فقط حزب رادیکال چپ سه کرسی از دست داده است.

به عقیده بسیاری از ناظران سیاسی حزب کمونیست فرانسه به هدفهای خود در انتخابات پارلمانی اخیر دست یافته، زیرا این حزب با به دست آوردن پنج میلیون و هشتصد هزار رای، که ۲۰ درصد کل آراء را تشکیل میدهد همچنان به عنوان يك قدرت مهم سیاسی در فرانسه برجای مانده و تسلط حزب کمونیست بر بزرگترین سازمان کارگری فرانسه که دو میلیون و چهارصد هزار نفر عضو دارد وزنه این حزب را در صحنه سیاست و اقتصاد فرانسه سنگین تر میکند.

روش کمونیستها در انتخابات اخیر فرانسه و نقشی که آنها در بر هم خوردن ائتلاف چپ بازی کردند حتی این تصور را در میان صاحب نظران سیاسی پیش آورده است که رهبران حزب کمونیست فرانسه خود

عوامل دیگر شکست جناح چپ در انتخابات پارلمانی اخیر فرانسه باختصار از این قرار است:

۱- بروز اختلاف بین احزاب چپ در آستانه انتخابات شانس موفقیت آنها را کاهش داد و ائتلاف عجولانه آنها در فاصله کوتاه مرحله اول و دوم انتخابات هم نتوانست موفقیت جناح چپ را در دور دوم انتخابات تضمین کند.

۲- احزاب چپ در فاصله دور اول و دوم انتخابات درباره يك برنامه مشترك برای آینده فرانسه به توافق نرسیدند و فقط در يك مورد توافق کردند و آن تقسیم مقامات دولتی به نسبت آراء خود بود. به عقیده بسیاری از ناظران سیاسی این توافق بیش از پیش رای دهندگان فرانسوی - بخصوص رای دهندگان مردد را وحشت زده کرد، زیرا با این توافق در صورت پیروزی جناح چپ، نزدیک به نیمی از پست های کابینه بدست کمونیستها می افتاد و اوضاع سیاسی و اقتصادی فرانسه بکلی دگرگون میشد.

۳- در مرحله دوم انتخابات عده ای از رای دهندگان مردد یا بی تفاوت که در دور اول انتخابات شرکت نکرده بودند از ترس پیروزی جناح چپ وارد میدان شدند و نسبت آراء جناح راست را در برابر جناح چپ افزایش دادند. از طرف دیگر عده ای از رای دهندگان سوسیالیست که طبق توافق حاصله پس از مرحله اول انتخابات می بایست به کاندیدای های کمونیست رای میدادند از شرکت

تمایل زیادی به پیروزی جناح چپ در انتخابات نداشتند، زیرا دوام ائتلاف و همکاری آنها با سوسیالیستها بعید مینمود و کمونیستها بیم آنرا داشتند که برائسر اختلاف با سوسیالیستها و ناتوانی در اجرای وعده‌های خود به رای دهندگان نشان نه فقط شانس مشارکت در حکومت را از دست بدهند بلکه وجهه و موقعیت خود را به عنوان یک نیروی مخالف هم به خطر بیاندازند.

فرانسه در آستانه تحولات بزرگ
اما آنچه بیشتر از شکست جناح چپ در آینده سیاسی فرانسه موثر است تغییرات مهمی است که در نتیجه انتخابات اخیر فرانسه در ترکیب جناح راست بوجود آمده است تا قبل از انتخابات اخیر فرانسه

گلیستها که نام رسمی حزب جدید آنها «اجتماع برای جمهوری» است ستون اصلی قدرت حکومت را تشکیل میدادند و تعداد نمایندگان آنها در پارلمان به تنهایی با کلیه نمایندگان جناح چپ برابری میکرد. لیکن در انتخابات پارلمانی اخیر گلیستها ۲۳ کرسی از دست دادند و در مقابل احزاب موترف میانه که طرفدار رئیس جمهوری هستند و در آستانه انتخابات جبهه «اتحاد برای دفاع از جمهوری» را تشکیل دادند با پیروزیهای غیر منتظره در انتخابات به دومین گروه بزرگ سیاسی در پارلمان فرانسه مبدل شدند. البته گلیستها هنوز با یکصد و پنجاه کرسی که در پارلمان جدید به دست آورده‌اند هنوز بزرگترین حزب سیاسی

کمونیست‌های میلیونی

حزب کمونیست فرانسه که با به دست آوردن قریب شش میلیون رای در انتخابات اخیر فرانسه موقعیت خود را بعنوان یکی از بزرگترین احزاب سیاسی فرانسه حفظ کرد یکی از ثروتمندترین احزاب سیاسی جهان بشمار می‌آید. بودجه سالانه این حزب که بالغ بر بیست و دومیلیون دلار (در حدود یکصد میلیون فرانک) میباشد محل حق عضویت ششصد هزار عضو رسمی حزب و سرمایه‌گذاری حزب در کارهای تجارتي و بانکی و کارهای ساختمانی و حتی آژانس‌های مسافرتی تامین میشود. حق عضویتی که اعضای حزب کمونیست به صندوق حزب می‌پردازند به سالی چهارده میلیون دلار (در حدود شصت میلیون فرانک) بالغ میشود و سودی که حزب از طریق سرمایه‌گذاری و مشارکت در کارهای بانکی و تجارتي بدست می‌آورد بیش از این مبلغ است. یکی از منابع درآمد حزب کمونیست در بافت پورسانتاز مقاطعه‌کاری است که شهرداران کمونیست از کارهای ساختمانی میگیرند: هم‌اکنون شهرداران هفتاد و دوشهر فرانسه که جمعیت آنها بیش از سی‌هزار نفر است کمونیست هستند و اکثریت اعضای انجمن‌های شهر این شهرها را هم کمونیست‌ها تشکیل میدهند. کارهای ساختمانی و خدمات شهری در این شهرها به مقاطعه‌کاران کمونیست یا متماثل به حزب کمونیست داده میشود و آنها هم متقابلا تمهید میشوند که در صوابل توجیبی از درآمد خود را به صندوق حزب بپردازند!

تایم (آمریکا)

مخالفت علنی ژاک شیراک رهبر گلیستتها مواجه شد، ضربه دیگری هم به ژاک شیراک وارد ساخت و آن پشتیبانی از «ژاک شابان-دلما» نخست وزیر پیشین فرانسه و رقیب شیراک در حزب گلیست برای احراز مقام ریاست پارلمان فرانسه بود. ژاک شابان دلما با پشتیبانی نمایندگان احزاب طرفدار رئیس جمهوری و چهل نفر از گلیستتها به ریاست مجلس فرانسه انتخاب شد و ادگارفور کاندیدای رسمی گلیستتها برای ریاست پارلمان در این مبارزه شکست خورد.

با حوادثی که طی یکماه پس از انتخابات پارلمانی اخیر فرانسه روی داده چنین به نظر میرسد که سیاست فرانسه طی سه سالی که تا انجام انتخابات ریاست جمهوری باقی مانده تحت الشعاع مبارزات داخلی احزاب حاکم فرانسه قرار خواهد گرفت و رقابت بین ژیسکار دستن و ژاک شیراک که هدف خود را برای احراز مقام ریاست جمهوری در سال ۱۹۸۱ پنهان نمیکنند محور اصلی این مبارزات خواهد بود. اختلافات کنونی بین احزاب حاکم فرانسه میکنست به کناره گیری گلیستتها از حکومت بیانجامد، در این صورت ائتلاف احزاب طرفدار رئیس جمهوری با سوسیالیستتها بعید به نظر نمی رسد، و ژیسکار دستن از هم اکنون زمینه چنین ائتلافی را که موجب یک دگرگونی بزرگ در سیاست فرانسه خواهد شد فراهم ساخت است.

فرانسه بشمار می آید. ولی قدرت مسلط این حزب در پارلمان با یک صد و سی کرسی که نصیب احزاب جبهه اتحاد برای دفاع از جمهوری، شده از میان رفته و با توجه به اختلافاتی که اخیرا بین ژیسکار دستن رئیس جمهوری فرانسه و ژاک شیراک رهبر گلیستتها بروز کرده بود پیروزی واقعی در این انتخابات نصیب شخص رئیس جمهوری فرانسه شده است.

ژیسکار دستن پس از پیروزی در انتخابات به ابتکار سیاسی جالبی دست زد که بسیار پرمعنی و حاکی از درایت و دوراندیشی او است. رئیس جمهوری فرانسه بلافاصله پس از پیروزی جناح راست در انتخابات طی نطقی خطاب به ملت فرانسه گفت که به عنوان رئیس جمهوری به آراء فرانسویانی که به جناح چپ رای داده اند احترام می گذارد و از همکاری و همفکری جناح چپ در حل مشکلات فرانسه استقبال خواهد کرد، پس از این نطق ژیسکار دستن رهبران احزاب مخالف، از جمله میتران رهبر سوسیالیستتها و ژرژ مارشه رهبر کمونیستتها را به کاخ الیزه دعوت کرد. رهبران جناح چپ هم این دعوت را پذیرفتند و برای نخستین بار طی بیست سال اخیر رهبران احزاب سوسیالیست و کمونیست فرانسه در کاخ الیزه با رئیس جمهوری به گفتگو و تبادل نظر پرداختند.

رئیس جمهوری فرانسه پس از ملاقات با رهبران چپ - که با